

فصلنامه دانش انتظامی سمنان ، دوره دوازدهم ، شماره چهل و چهارم ، تابستان ۱۴۰۱

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۰۹

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۵/۱۲

صفحات: ۶۷ - ۴۶

بررسی جرم شناختی شریک عاطفی در نرخ آمار طلاق زوجین

نویسندگان :

شبنم دخانیان^۱، رویا جلالی^۲، میترا کسایی سنگسری^{۳*}

چکیده

زمانی در جامعه ما این باور رایج بود که زن باید با لباس سفید وارد خانه شوهر شود و با لباس سفید آن را ترک کند. خیلی ها معتقد بودند باید با همه مشکلات سوخت و ساخت و تحمل کرد ولی امروزه این دیدگاه نزد بسیاری از مردم تغییر یافته و روزه روز بر تعداد طلاق ها افزوده می شود و زوج ها حس می کنند که مجبور نیستند تا آخر عمر همدیگر را تحمل کنند.

با این حال همه چیز به اینجا ختم نمی شود. این روزها در بسیاری از موارد پدیده طلاق ناشی از مسائلی است که یک یا دو دهه قبل حتی باور کردن آن نیز امکان پذیر نبود؛ تنوع طلبی، خیانت، دروغگویی و بسیاری از مسائل دیگر منشاء و مبداء تعداد قابل ملاحظه ای از طلاق ها شده است.

پژوهش حاضر، با هدف بررسی جرم شناختی شریک عاطفی در نرخ آمار طلاق زوجین انجام شده است. بدین منظور با بهره گیری از روش کیفی و با رویکرد پدیدارشناسی به شناسایی و بازنمایی پدیده مورد بررسی پرداخته شده است. حوزه مطالعاتی پژوهش شامل کتابها، پایان نامه ها، مقالات، مجلات و پژوهش های مرتبط با موضوع است. در این پژوهش از فیش برداری جهت گردآوری اطلاعات از نمونه، بهره گرفته شد. روش تحلیل به شیوه تحلیل مفهوم، تفسیر مفهوم و استنتاج نظری است.

واژگان کلیدی: خانواده، شریک عاطفی، طلاق، فرازناشویی

۱: دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان shabnamdokhanian۱۳۶۵@gmail.com

۲: دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان jalaliroya۷۵۴@gmail.com

۳: دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان mitra.k.sangesari@gmail.com

مقدمه

مشکلات و معضلاتی که خانواده امروز به عنوان کوچکترین و با اهمیت ترین واحد اجتماعی جامعه، با آن روبه روست، در تاریخ جوامع انسانی بی سابقه یا دست کم، کم سابقه است چرا که خانواده در گذشته جایی بوده است که اعضای جامعه در آن جامعه پذیر می شدند. از این رو خانواده مهم ترین نهاد برای پاسخگویی به نیازهای عاطفی افراد را به شمار میآمده است. اما مشاهدتها و نیز بررسی های علمی نشان میدهند که خانواده امروز برخلاف خانواده دیروز بسیار آسیب پذیر است و این آسیب پذیری در روابط میان اعضای خانواده: روابط میان زنها و شوهرها؛ روابط میان پدر و مادرها (والدین) و فرزندان؛ روابط میان فرزندان و.. بیش از پیش ظهور و بروز پیدا کرده است.

با وجود همه بحثها و نظریه هایی که درباره فروپاشی خانواده امروز مطرح میشوند، تا کنون هیچ جایگزین دیگری که به درستی بتواند روابط عاطفی انسانها را در درون خود جای داده و سامان دهد یافت نشده است. از این رو مشکلات و ناهنجاری هایی که خانواده، امروز با آن روبه رو است، بسیار حائز اهمیت هستند و باید به درستی و با دقت بررسی شوند. سالهای سال است که

مسئله خیانت زناشویی در جامعه ایران به عنوان یک نگرانی رو به رشد مطرح است که با ناپایداری در روابط و نرخ بالای طلاق همراه است. پیمان ازدواج یک مقوله انسانی خاص است و از آنجا که انسان موجود ثابتی نیست اصولاً مقوله های انسانی در قالب تعریف ثابت نمی گنجد. پس از اولین ازدواج بیشتر افراد از خود و همسرانشان انتظار دارند که در طول ازدواج شان از نظر جنسی و عاطفی وفادار بمانند و یکی از دلایل طلاق را روابط خارج از زناشویی می دانند. زندگی خانوادگی با خطراتی گره خورده است که استمرار حیات خانوادگی و سلامت خانواده را مختل می کند، یکی از این خطرها بی وفایی در زناشویی است که مشکلات زیادی را در پی دارد روابط فرازناشویی از دید درمانگران بیشتر بر مفهوم بی وفایی خیانت تاکید دارد.

بیان مسأله :

خیانت، واژه تلخ و دردناکی است که برای اکثریت ما، صحبت درباره آن هم، چندان خوشایند نیست، اما در هر حال تاریخ تکامل انسان پر است از خیانت‌های جنسی و عاطفی مردان و زنان، خیانت زناشویی، شایع ترین علت ذکر شده برای طلاق در فرهنگ‌های مختلف است. (بتزیگ، ۱۹۸۹)

خیانت زناشویی را می توان نقض پیمان یا مفاد پیمان زناشویی دانست. این پیمان به صورت ضمنی شامل پیمانی برای تشریک مساعی در زمینه عاطفی، اقتصادی، اجتماعی، امنیتی، روانی و حتی فرهنگی است، بنابراین هر گونه کوتاهی عامدانه یا سهوی در انجام این وظایف می تواند خیانت تلقی شود که آن را نباید تنها به داشتن رابطه زناشویی خارج از چارچوب خانواده محدود کرد اما در معنای کاملا بسته و خاص، خیانت به معنی نادیده گرفتن پیمان برقراری رابطه زناشویی با یک نفر است، مگر با اجازه زن اول یا قانون. مانع بزرگ دیگر برخی قربانیان، عدم درک شدن احساس است. آن ها باور دارند که دیگران هرگز قادر نیستند تجربه های ایشان را درک کنند. (البرت و همکاران، ۲۰۱۱). این خیانت ها ممکن است بعنوان یک عامل تسهیل کننده عمل کرده و نارضایتی های بنیادی در ازدواج را ظاهر سازد که این مشکلات در نهایت ممکن است منجر به طلاق گردد. (کاپلان و سادوک ۲۰۰۷، ۶) با توجه به عمق شکافی که نوعا خیانت زناشویی در اعتماد و رابطه ایجاد می کند، جای تعجب نیست که زوج درمانگران، خیانت زناشویی را به عنوان سخت ترین مشکل رابطه برای درمان می دانند.

پیشینه پژوهش

رابطه فرا زناشویی پدیده ای پیچیده و چند بعدی است که عوامل مختلف فردی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در بروز آن موثرند از این رو هر رابطه خارج از چارچوب خانواده که در جامعه اتفاق می افتد پیامد مجموعه ای از مسائل و مشکلات است که هم در درون زندگی مشترک زوجین و هم در بیرون از خانه و در سطح اجتماع در هم تنیده شده و زمینه ای برای تعارض در رابطه زوجین و یا باعث جدایی می شوند که مسائل بسیاری در

بروز این رفتار دخیل هستند که داشتن نگاه تک عاملی در بروز این پدیده نوعی ساده انگاری است (زهرا آقا خانی و همکاران).

آویرام و آمیچای (۲۰۰۵) معتقدند که روابط فرا زناشویی یا (روابط خارج از چارچوب خانواده) نوعی اخلاق جنسی مدرن مبتنی بر لذت جویی و آزادی جنسی است که بر اساس یک تعریف کلی " نقض تعهد رابطه دو نفره که به شکل گیری درجاتی از صمیمیت عاطفی و فیزیکی با فردی خارج از این رابطه منجر میشود" (آویرام و آمیچای ۲۰۰۵)

همچنین (پیتمن ۱۹۹۰) معتقد است که روابط فرا زناشویی ضرورتاً یک رابطه جنسی نیست بلکه اساس نوع روابط پنهان کاری است.

دنیای خیالی که در آن ناسازگاری، مسئولیت های روزمره آزمون واقعیت و تفکر صادقانه جایگاهی ندارد (پیتمن ۱۹۹۰)

امروزه با توجه به تغییرات صورت گرفته در سبک زندگی و رشد آگاهی در عرصه اجتماعی شکل خانواده نیز متفاوت شده است به طوریکه زندگی خانوادگی با خطراتی گره خورده است که استمرار حیات خانوادگی و سلامت خانواده را مختل می کند، یکی از این خطرهای وفایی زناشویی است (مارک و همکاران ۲۰۱۱)

بروز این پدیده علاوه بر بروز آسیب های اجتماعی جانی، منجر به تزلزل نهاد خانواده، ارزش ها و هنجارهای حاکم بر آن می گردد که در صورت عدم شناسایی دقیق و اصولی دلایل آن و اتخاذ تصمیم مناسب، شاهد بروز بحران در حوزه خانواده و فروپاشی تدریجی این نهاد سرنوشت ساز خواهیم بود (زهرا آقا خانی و همکاران)

امروزه یکی از نیازهای اساسی انسان تعامل و ارتباط با دیگران است و تمام انسان ها بدنبال یافتن کسانی هستند که لحظات خوشی را با هم سپری می کنند، عده ای از افراد با وجود ازدواج و از دست دادن جذابیت رابطه زناشویی خود به تجربه عشق جدیدی فکر می کنند و در تمام لحظات عاشقانه ای که با همسر خود دارند فرد مورد نظر را جایگزین کرده و در کنش متقابل خود با اشخاص جدیدی درگیر می شوند. از سویی دیگر انسان امروزی با حجم انبوهی از تغییرات در سبک زندگی مواجه شده که در اثر رشد فزاینده روابط اجتماعی و فرهنگی، ناهنجاری اجتماعی و تغییر ارزش های اجتماعی، در بین خانواده ها گسترش پیدا کرده است و منجر به کاهش تعاملات مثبت بین زوجین شده است.

امروزه با افزایش ارتباطات مجازی، روابط نا متعارف مانند روابط جنسی مجازی در فضای اینترنت و... نشان می دهد که روند بازاندیشی افراد در رفتارهای جنسی، شتابی بسیار گرفته است که گاهی به عنوان یکی از عوامل اساسی در کنار سایر عوامل در بروز اختلاف میان زوجین، سست شدن بنیان زندگی مشترک و گرایش به روابط خارج از چارچوب خانواده در میان زوجین تاثیرگذار است (زهرا آقا خانی و همکاران)

افراد درگیر بی وفایی زناشویی با مسائل عاطفی منفی مانند خشم، حسادت، احساس حقارت، ناامیدی و عدم اعتماد به نفس مواجه هستند.

بی وفایی زناشویی ثبات و امنیت خانواده را برای رشد بهداشت روانی کودکان حائز اهمیت است تهدید می کند. و افراد درگیر را با خطر بیماری های سرایتی جنسی مواجه می نماید. اگرچه هنوز آمار دقیقی درباره شیوع فرا زناشویی در ایران منتشر نشده است اما بعضی تحقیقات به صورت مستقیم و غیر مستقیم اشاره هایی به این موضوع کرده اند. به عنوان مثال بیشترین آمار قتل های خانوادگی (حدود ۳۰ درصد) به زنانی مربوط است که به دلیل رابطه نامشروع و سوءظن توسط همسران خود به قتل رسیده اند همچنین نتایج تحقیقی که در ۱۵ استان کشور انجام گرفته، نشان میدهد رابطه فرازناشویی همسر، علت ۶۷ درصد قتل مردان از سوی زنانشان بوده است. ۳۳ درصد مردان هم با واکنش در برابر خشونت، حمله ناگهانی و تهدید از سوی همسران خود مواجه بوده اند (فتحی و همکاران ۲۰۲۰).

چارچوب نظری

مهمترین فرض روابط عاشقانه، منحصر به فرد بودن آن است، یعنی اعتقاد به اینکه هر دو نفر از نظر مسائل عاطفی و جنسی متعهد به یکدیگرند. با وجود این در جوامع امروزی، روابط فرازناشویی و بی وفایی، امری متداول و رایج است (تریس و جیسن ۲۰۰۰). بی وفایی، کلیه رفتارها و عملکرد یک فرد متاهل، خارج از چارچوب خانواده به نحوی که منجر به ارتباطی دوستانه، صمیمانه، عاطفی و عاشقانه شود به صورتی که این ارتباط هیجان های خاصی را برای همسر اقدام کننده به همراه داشته باشد (کاوه، ۱۳۸۷)

گلاس و رایت (تریس و جیسن ۲۰۰۲) خیانت را رابطه جنسی، عاطفی و یا ترکیبی از هر دو

می دانند آنان معتقدند که روابط فرازنشویی عاطفی حتی اگر منجر به رابطه جنسی نشود به رابطه زناشویی آسیب می زند. هرگونه روابط جنسی یا ارتباط عاطفی خارج از چارچوب روابط زناشویی به صورت مخفیانه، که تهدیدی برای زندگی زناشویی محسوب شده، قانوناً بعنوان خیانت تعریف می شود. اگر فردی رابطه جنسی با دیگری نداشته باشد اما علاقه، صمیمیت، محبت و زمان خاصی را با او صرف کند که در این صورت توافق زوج ها رعایت نشود یا برای رابطه زناشویی زیان آور و تهدید کننده باشد، چنین موقعیت هایی را باید به عنوان خیانت تلقی کرد.

به نظر می رسد دو عامل در اینکه یک رابطه را روابط فرازنشویی بنامیم یا نه دخالت دارند. یکی از آنها عدم رعایت توافق زوجین است و دوم اگر آسیب به رابطه زناشویی وارد شود که اکثراً وارد می شود باید چنین رابطه ای را به عنوان خیانت تلقی کرد (پیتمن، ۱۹۸۹).

بی وفایی (روابط فرازنشویی) پدیده ای است که اغلب به خاطر برطرف شدن نیازهای عاطفی یا جنسی فرد از طریق روابط خارج از حیطه زناشویی به وقوع می پیوندد. وقتی نیازهای فرد توسط فردی از جنس مخالف برطرف می شود، آن قدر در فرد احساس رضایت و خشنودی ایجاد می کند که او خطر داشتن روابط پنهانی با آن شخص را به جان می خرد (هارلی، چالمرز، ۲۰۰۰)

درست در همان لحظه ای که مرد و زنی احساس کنند عاشق یکدیگر شده اند و این عشق را به یکدیگر ابراز کنند، بی وفایی شکل گرفته است. اغلب بی وفایی ها با دوستی شروع می شود با عمیق تر شدن دوستی، آنها برای رفع نیازهای یکدیگر تلاش می کنند. مهم ترین نیازهای عاطفی آنهاست هستند که در صورت ارضا شدن موجب شادترین و رضایت بخش ترین احساس در ما می شوند و پیامد این رفع نیاز خلق عشق است (ابوالحسنی، ۱۳۹۵).

وقتی آن نیازهای خاص برطرف شوند، فرد عاشق شخصی می شود که آن نیازها را برطرف کرده است. اما نیازهای ارضا نشده تاثیری قدرتمند دارند. آن قدر قدرتمند که اشخاص تمایل پیدا کنند همسر، فرزندان، شغل و باورهایشان را فدا کنند تا نیازهای عاطفیشان برطرف شود. عشق یکی از قدرتمندترین هیجانانی است که انسان تجربه می کند و رهایی از آن بسیار مشکل است (هارلی، ۲۰۰۲).

۱- مفهوم رابطه فرازناشویی

روابط زناشویی به معنای برقراری رابطه جنسی با فردی غیر از همسر می باشد. این عمل یک حادثه آسیب زا و تکان دهنده بین فردی برای شریک زندگی آسیب دیده است ولی متأسفانه به میزان زیادی در ازدواج ها رخ می دهد.

روابط زناشویی یکی از دلایل عمده ی طالق و از هم پاشیدن ازدواج ها می باشد، زیرا این امر دربرگیرنده ی یک سری عناصر رفتاری هم چون نیازهای نامناسب هیجانی و جنسی، فرصت طلبی، بی مسئولیتی و فریبکاری عمدی است که پذیرش آن ها برای افرادی که به نوعی در این مسئله درگیر می شوند چندان راحت نیست

همچنین خیانت زناشویی ابزاری است که به وسیله آن، فرد بدون اینکه به یک تخلف جنایی آشکار دست بزند، جنبه مشکل زا و تاریک تر شخصیت خود را نشان می دهد در سال های اخیر تعریف روابط زناشویی بسط یافته است و حوزه گسترده تری از رفتارها را شامل می شود. به عنوان نمونه این مقوله می تواند رفتارهایی مانند: داشتن رابطه نامشروع، فریب دادن، آمیزش جنسی، دیدن پورنوگرافی، صمیمیت فیزیکی زیاد با فردی دیگر غیر از همسر مانند گرفتن دست ها و نوازش کردن و حتی صمیمیت عاطفی فراتر از روابط دوستانه ی معمولی با فردی غیر از همسر را دربرگیرد. بنابراین می توان هر رفتاری را که به نقض پیمان ازدواج میان دو نفر منجر می شود تحت عنوان روابط فرازناشویی طبقه بندی کرد.

بی وفایی و خیانت از اموری است که نیاز است تحقیقات و پژوهش های بیشتری در مورد آن انجام گیرد، به بررسی علل آن پرداخته شود و نتایج آن به صورت گسترده در اختیار عموم به ویژه همسران قرار گیرد تا از مواهب آن بهره مند شوند. به همین دلیل یکی از مواردی که نیاز است در حوزه ی خیانت مورد توجه اساسی قرار گیرد، رسیدن به یک تعریف همه جانبه از خیانت است. اما نکته ای که در این بین باید به آن توجه داشت این است که هر یک از زوج ها درکشان از منحصربودن رابطه متفاوت است. در موارد مربوط به خیانت، اغلب همسران مخافت آن اند که منحصر بودن رابطه شان نقض شده است. بنابراین، وظیفه اصلی درمانگر و شرکاء در درمان خیانت، رسیدن به درک مشترک درباره رفتارهای خاص مورد بحث و عبارت به کارگرفته شده برای توصیف چنین رفتارهایی است. یک روش

برای تعیین این که آیا تخلفی رخ داده است یا خیر آن است که آغاز روابط فریبنده را دنبال کنیم. فریبکاری برای سرپوش گذاشتن بر روی تخطی و همچنین گیج کردن شریکی که مورد خیانت قرار گرفته به کار می رود. پنهان کاری، دروغگویی و سایر اشکال دروغ پردازی نوید دهنده خیانت هستند اگرچه حتی تماس فیزیکی هم برقرار نشده باشد. وقتی که یک شریک مرتباً افکار، احساسات و رفتارهایش را از طرف مقابل پنهان می کند به نوعی پیمان صمیمیت زوجین را زیر پا می گذارد.

۲- علل تمایل افراد به ایجاد روابط فرازنشویی

۲-۱- نارضایتی از روابط عاطفی و عدم صمیمیت میان زوجین

در میان برخی از زوج ها به مرور زمان یک نوع جدایی عاطفی و رابطه کور به وجود می آید و این مساله باعث می شود راحت تر به جدایی عاطفی تن در دهند. تحریک نشدن و عدم کنجکاوای نسبت به مسائل فردی یکدیگر موجب می شود فرصت ایجاد روابط جدید جنسی و سایر روابط عاطفی و گشودن راه های جدید بین دو زوج پیش نیاید و در این میان، زوج ها برای رسیدن به روابط عاطفی مناسب و ارضای احساس ها و عواطف ممکن است به روابط فرازنشویی روی آورند.

نتیجه پژوهش لیتون تول (۲۰۰۳) نشان می دهد که از مجموع ۹۰ درصد افراد شرکت کننده گفته اند نیازهای عاطفی که در رابطه زناشویی آن ها وجود نداشته ، آن ها را به رابطه فرازنشویی کشانده است و انگیزه جنسی را تا این حد مهم دانسته اند.

۲-۲- نارضایتی جنسی

در بین نیازهای زیستی، گزینه جنسی آمیختگی عمیقی با نیازهای روانی دارد. به طوری که می توان تاثیر این خواسته را در بسیاری از ابعاد زندگی مشاهده کرد. از لحاظ لغوی واژه رضایت جنسی به احساس خوشایند فرد از نوع روابط جنسی اطلاق می گردد. باید اشاره کرد سطوح بالایی از رضایت جنسی به افزایش کیفیت زندگی زناشویی منجر شده و در نتیجه آن زندگی زناشویی ثبات پیدا می کند. این گزینه تاثیر غیر قابل انکاری در زندگی زناشویی و انسجام و پایداری آن داشته و همچنین نقش سازنده، پر اهمیت و

بنیادینی در سیر به سوی سلامت و تعادل روانی دارد. با داشتن این خصوصیات بارز و قابل توجه است که میل جنسی از سایر نیازهای زیستی فاصله گرفته و به صورت یک نیاز روحی و روانی در می آید.

لذت جنسی، یکی از لذات قوی در انسان است که اگر برآورده نشود، ممکن است فرد را به واکنش های منفی که یکی از آن ها برقراری رابطه نامشروع است، سوق دهد. رابطه نامشروع جنسی از دیرباز تاکنون ، یعنی از زمانی که پیوند ازدواج در جامعه مجاز شمرده شده وجود داشته است. بعضی از زنان و مردان حاضر نیستند تا آخر عمر، نیاز جنسی خود را سرکوب کنند و از طرفی، به دلیل ارزش های اجتماعی و شرم و خجالت که ریشه آن باید شناخته شود، از اعتراض کردن، بیان نیاز جنسی خود و راهی عملی درمان پرهیز می کنند و هنگامی که زمینه مناسبی ایجاد شود، نیاز سرکوب شده خود را با برقراری رابطه نامشروع جبران می کنند اگر معیار ها و رفتارهای جنسی در مرد و زن به میزان زیادی از هم متفاوت باشد می تواند مشکلاتی ایجاد کند، این در حالی است که اگر تمایل های جنسی شبیه باشد پایه ای برای یکی از سعادتمندترین روابط زندگی می شود. تحقیقات انجام شده نشان می دهد که مساله جنسی از لحاظ اهمیت در ردیف مسائل درجه اول قرار دارد.

یافته ها نشان می دهد احتمالاً زنان و مردانی که گرایش به رابطه نامشروع دارند، از روابط جنسی با همسرشان رضایت ندارند. سائق جنسی تنها رابطه حساس بین فردی است که احتمالاً در جامعه ما به اندازه کافی مجال آموزش عملی برای آن فراهم نشده است. زنان و مردان ما در جامعه سنتی، هنوز به وظایف خود درباره فراهم آوردن لذت برای دیگری آگاهی ندارند.

در روابط ناقص جنسی مرد و زن، زن و شوهر هر دو از رابطه جنسی لذت نمی برند و شادابی، رسیدن همزمان زن و شوهر به ارگاسم، آرامش و آسودگی هنگام قاربت، سیر نزولی داشته و در نتیجه این نارضایتی زمینه ای برای گرایش آن ها به رابطه نامشروع می شود. زنان و مردان در بعضی جوامع سنتی هنوز نیاموخته اند که مشکلات مقاربتی نیز راه درمان دارد و می توانند با مشاوره و درمان، این مشکل را حل کنند و گاهی نیز در مراحل درمان همکاری نمی کنند و به اشتباه تحت تاثیر یادگیری های اجتماعی، راه دوم را انتخاب کرده و به روابط نامشروع گرایش پیدا می کنند.

۲-۳- تنوع طلبی

عده ای معتقدند که انسان در طولانی مدت نمی تواند روابط جنسی خود را به شکل تک همسری ادامه دهد و وفاداری به همسر یک عقیده غیر عادلانه و قدیمی است بنابراین می توان گفت در بعضی موارد چیزی که به یک رابطه فرازناشویی می انجامد نیاز به تجربه شور و عشق زیاد و میل به تجربه کردن یک رابطه جنسی جدید و ممنوع می باشد.

۲-۴- انتقام جویی از همسر بی وفا

زمان هایی وجود دارد که یکی از زوج ها رابطه نامشروع دارد و زوج قربانی برای برانگیختن حس حسادت و انتقام جویی از همسرش به رابطه نامشروع روی می آورد. همسری که مورد بی وفایی قرار می گیرد، احساس اجحاف شدیدی می کند. چنین احساسی افکار مختلفی را به ذهن می آورد و می تواند واکنش های متفاوتی را به همراه داشته باشد که گاهی اوقات نیز افکاری در ارتباط با گرفتن انتقام و مقابله به مثل به ذهن همسری که مورد بی وفایی قرار گرفته خطور می نماید.

۳- خیانت از طلاق عاطفی تا قانونی

خیانت های زناشویی جزء پیچیده ترین و متأسفانه آسیب زاترین مشکل عاطفی بین زوجین است و عوامل زیادی در بروز این رفتار دخالت دارد و عامل پیش بینی شده برای طلاق های رسمی است. خانواده پناهگاه امن انسان و مکانی برای سکون و آرامش بوده و هست، در خانواده های ایمن افراد با سلامت روان بالاتر قرار دارند و سلامت جامعه تأمین می شود. امروزه، متأسفانه شاهد کارکرد منفی برخی خانواده ها هستیم که اثرات منفی زیادی را بر فرد و اعضای خانواده اعمال می کند و یکی از این کارکردهای منفی که شاید بتوان گفت کمی رواج پیدا کرده است پدیده خیانت و بی وفایی زوجین است. (خیانت رابطه عاطفی با فردی به جز همسر معنی می شود). (توفیق، ۱۳۹۱، ۳)

با توجه به اهمیت سلامت خانواده، علت‌های خیانت‌های زناشویی به طور خلاصه توضیح داده می‌شود و اثری را که بر فرد باقی

می‌گذارد، بررسی می‌کنیم. امید است با آگاهی بیشتر بتوانیم از بروز روابط فرزندناشویی جلوگیری کرده و کارکردهای مثبت

خانواده را بهبود بخشیم که این امر در گروهی آگاهی‌های بیشتر و یادگیری مهارت‌های اجتماعی است به نظر می‌رسد نارضایتی زناشویی عامل اصلی شکل‌گیری روابط فرزندناشویی بوده و گاهی زوجینی که کنار هم زندگی می‌کنند عملاً دچار طلاق عاطفی می‌شوند ولی به دلایل متفاوت مثل شرایط اقتصادی، اجتماعی، خانوادگی، فرزندان و ... همچنان کنار هم زندگی می‌کنند ولی نیازهای عاطفی و روحی زوجین ارضا نمی‌شود و گاهی یکی از طرفین برای پرکردن خلأ روحی خود وارد رابطه عاطفی با فرد سوم می‌شود، البته برخی از پژوهش‌ها حاکی از این هستند که همیشه خیانت در خانواده‌هایی اتفاق نمی‌افتد که از شرایط ناراضی هستند بلکه گاهی خانواده‌هایی هم که از ازدواج خود رضایت دارند وارد رابطه عاطفی با فرد سوم می‌شوند. به هر حال، خیانت امر بسیار پیچیده‌ای بوده و عوامل زیادی در شکل‌گیری آن دخیل هستند و به نظر می‌رسد تفاوت‌های فردی، یادگیری و الگوبرداری و ... می‌تواند در بروز خیانت مؤثر باشد.

از دید بسیاری از صاحب‌نظران سبک‌های دلبستگی فرد و مشکلات دوران اولیه کودکی کنار والدین می‌تواند باعث بروز مشکلات بزرگسالی، به ویژه ورود به روابط فرزندناشویی شود. به نظر می‌رسد هرچقدر فرد در دوران کودکی مشکلات بیشتری را تجربه کرده باشد و سبک دلبستگی ناایمن تر داشته باشد، احتمال ورود به به دنیای روابط فرزندناشویی بیشتر از سایرین است به هر حال، بهداشت روانی نسل‌های بعدی جامعه در گروهی تأمین بهداشت روانی خانواده‌ها بوده و با اینکه در متون اسلامی به کرات توصیه‌های مهمی در مورد خانواده شده، متأسفانه خیانت‌های زناشویی یکی از دلایل طلاق زوجین بوده که در حال حاضر رو به افزایش است و هم‌اکنون تعارضات زیادی به علت خیانت در برخی خانواده‌ها ایجاد شده است؛ البته واضح است که فرد معمولاً پس از وارد شدن به رابطه با فرد سوم اظهار ندامت و پشیمانی می‌کند ولی آسیب وارد شده به فرد مقابل گاه تا سالها ادامه داشته و نه تنها همسر بلکه فرزندان و خانواده‌های هر دو طرف نیز درگیر مشکلات روحی می‌شوند).

۴- انواع خیانت

خیانت رفتاری: که در این نوع خیانت یکی از زوجین با فرد سوم ارتباط برقرار کرده و در برخی کارها با هم شریک می شوند، مثل سینما رفتن، خرید کردن و ...

خیانت ذهنی: در این نوع خیانت یکی از زوجین دائم به فرد دیگری فکر کرده و حتی گاهی در حضور همسر نیز در ذهن خودش به فرد سوم فکر می کند.

خیانت کلامی / تلفنی اینترنتی: که در این نوع خیانت فرد به صورت کلامی، نوشتاری یا از طریق اینترنت یا گوشی با فرد سوم

وارد رابطه شده و گاهی حتی حضورا آن فرد را نمی بیند، فقط رابطه ای در حد ارتباط اجتماعی از طریق اینترنت با تلفن دارد.

متأسفانه این نوع ارتباط با توجه به اپلیکیشن های مختلف تلفن همراه در حال گسترش است)

خیانت عاطفی: در این نوع خیانت، فرد از نظر حسی و عاطفی درگیر فرد سوم می شود و عملاً بدون حضور او احساس کمبود فراوانی دارد. خیلی از زوجین این نوع ارتباط را بسیار آسیب زاتر از سایر انواع خیانتها می دانند).

خیانت جنسی: در این نوع خیانت، یکی از زوجین به صورت فیزیکی و جنسی وارد رابطه با فرد سوم می شود (علیایی، ۵، ۱۳۸۸).

۵- آثار فردی خیانت

فرد آسیب دیده دچار خشم شدید نسبت به فرد خطاکار میشود. احساس شدید خجالت و افسردگی ایجاد شده و فرد احساس قربانی بودن میک کند. پژوهشها بیانگر این هستند که فرد دچار PTSD یا رویداد آسیب زای پس از سانحه میشود که در این حالت خشم و غم بسیار بالایی را تجربه می کند. دائم در ذهنش واژه چرا من تکرار میشود. گاهی

احساس بی هویتی می کند. اراده زندگی کردن را از دست می دهد و نمی تواند ارتباط مناسبی با دیگران برقرار کند. حتی ایمان فرد دچار آسیب میشود.

حس انتقام گیری افزایش می یابد و اعتمادبه نفس گاهی کاملاً از بین می رود. فرد آسیب دیده دچار مشکلات خواب، بی اشتها یا پراشتهایی، مشکلات جسمانی و... شده و خانواده عملاً عملکرد مناسب خود را از دست می دهد؛ البته هر کدام از عوامل بیان شده در عمل بسیار آسیب زا بوده و نیاز است در این حالت فرد به سرعت با مشاور متخصص مشورت کرده تا از بروز آسیبهای بیشتر جلوگیری به عمل آید. (صفری، ۱۳۹۰، ۱۲).

۶- آثار حقوقی خیانت

۶-۱- تداوم یا عدم تداوم زوجیت

الف) در صورت عدم اصرار زوجه بر زنا

گاهی زوجه بر زنا اصرار ندارد که در این صورت تقریباً همه فقها بر این نظرند که این خیانت تأثیری بر تداوم زوجیت نداشته و اصل عقد نکاح پا برجاست. چرا که عقد نکاح یکی از عقود الزم است و درباره هر عقد الزمی در فقه و قانون آمده است که هیچ یک از طرفین حق فسخ و برهم زدن آن را ندارند مگر در مواردی که معین شده است.

صرف نظر از اقاله که در نکاح اصالی به جهت حفظ نظم عمومی قابل طرح نیست، یکی از راههای انحلال نکاح که در شرع و قانون برای نکاح دائم معین شده است، طلاق است و دیگری فسخ میباشد که نه در فقه و نه در قوانین به صرف ارتکاب یک بار خیانت و زنا از سوی زوجه برای مرد این حق را قائل نشدهاند که بتواند نکاح خود را فسخ کند و مواردی که ذکر شده حصری است و ذکر از زنا برده نشده است (و جزء عیوب موجب فسخ نکاح به حساب نمی آید) و گفته نشده که زنا هم به خودی خود بر هم زننده نکاح به حساب می آید، آنگونه که ارتداد و یا فوت شوهر موجب انفساخ و بر هم خوردن خود به خودی نکاح میگردد.

بنابراین در این فرض باید گفت زنا به خودی خود هیچ تأثیری بر زوجیت نداشته و شوهر میتواند با همسرش ارتباط زناشویی داشته باشد. در مقابل این نظر از امامیه تنها این

جنید ظاهراً نظر دیگری ابراز داشته، ابن جنید که یکی از فقهای بسیار قدیمی شیعه است گفته است: چنانچه ثابت شود زنايي صورت گرفته چه قبل از عقد چه بعد از عقد، نکاح به واسطه آن بهم میخورد. بنابراین چنانچه زنی قبل از دخول شوهرش بر او زنا کند شوهرش از او جدا میشود و چنانچه مرد هم زنا کند و همسرش به عمل شوهرش راضی نباشد از او جدا می شود.

ب) در صورت اصرار زوجه بر زنا

در فقه پیرامون این مسئله سه نظر مطرح شده است: تعدادی از فقها بر این نظرند که در اینصورت این زن بر شوهرش حرام می گردد، به این معنا که ارتباط زناشویی با چنین زنی بر مرد حرام بوده و نگه داشتن این زوجیت جایز نیست و بر مرد واجب است که زن خود را طلاق دهد.

مرحوم شیخ مفید و سلار دیلمی این نظریه را ابراز داشته اند در صورت اصرار زوجه به زنا نزدیکی با او به جهت از دست رفتن فائده تناسل (تولید مثل) از طریق او به واسطه اختلاط نسب حرام می گردد.

یکی از دلایلی که این گروه بر این نظر ارائه داده اند این است که بزرگترین فایده نکاح تولید مثل است و مهمترین حکمت وضع حدود برای حرمت زنا، ممنوعیت از اختلاط نسبهها است. بنابراین اگر نکاح شخصی که اصرار بر زنا دارد مباح باشد، اختلاط انساب پیش خواهد آمد و این مسئله امری است که از سوی شرع از آن نهی شده است درحالی که زنی که به زنا آلوده است ایمن از این نیست که به سبب این عمل نسبهها با هم امتزاج پیدا کرده و پنهان شود.

یا روایتی که از امام صادق (علیه السلام) نقل است که از پدرش نقل کرده که امیرالمومنین علی (علیه السلام) درباره زنی که قبل از دخول زوجش بر او زنا کرده بود فرمود آنها میبایست از هم جدا شوند و صدیقی به زن داده نمیشود زیرا این عمل از ناحیه زن بوده است.

در رد این دلایل میتوان گفت:

همانگونه که مرحوم فیض در مفاتیح الشرائع گفته اند: ((نسب به استناد قاعده فراش به شوهر لاحق است و زانی نسبی ندارد و حرمتی برای عمل او نیست)).

در جواب استناد به این روایات نیز میتوان گفت که این روایت حتی اگر از نظر سندی هم، قوی باشند، به جهت اینکه مشهور از آنها اعراض کرده‌اند کنار گذاشته میشود.

ثانیاً این روایت از جهتی اخص از مدعا و از جهتی اعم از مدعاست. اخص است چون روایت درباره قبل از دخول است، در حالی که در بحث ما فرقی میان قبل از دخول و بعد از دخول نیست و هر دو مورد، مورد بحث ماست و از جهتی اعم است زیرا روایات هم شامل زوجهای که اصرار به زنا دارد و هم زوجهای که اصرار به زنا نداشته شامل است. در حالی که مدعا این گروه تنها تحریم ازدواج با زوجهای که اصرار به زنا دارد می باشد، پس این دلیل هم برای اثبات مقصود کافی نیست. دلیل سوم این است که در این روایت آمده که این زن (زناکار) صدق ندارد درحالی که احدی به آن فتوا نداده است.

نظر دیگر نظر شیخ مفید است که اگر زنی در مدت زوجیت در خانه شوهرش زنا کند و شوهر از این موضوع آگاه شود، اختیار دارد یعنی میتواند او را نگه دارد یا طلاق دهد. اما طلاق دادن براو واجب نیست، ولی اگر زن بر فجور مصر باشد جایز نیست که او را نگه دارد. مگر در صورتی که آثار توبه از زن ظاهر شود. که در این صورت ماندن با او بر مرد جایز است و شایسته است که مرد پس از فجور زن از او کناره گیری کرده تا استبراء شود. (به میزان یک حیض) با توجه به اینکه در شرع ما حق طلاق با مرد است لذا این حق برای مرد ثابت است، که در صورت خیانت همسرش نکاح را فسخ یا او را طلاق دهد.

و در مقابل این دو نظر گفته شده: اگر زن شوهردار زنا کند، بر شوهرش حرام نمیشود و بر شوهرش واجب نیست که او را طلاق دهد حتی اگر مصر بر این عمل باشد.

برخی از فقها گفته اند که چنانچه زوجه زنا کرد بر شوهرش حرام نمیشود اما چنانچه از عملش توبه نکرد، و به آن ادامه داد، افضل آن است که او را طلاق دهد اما واجب است که مهریه او را به او بپردازد البته اگر زن مشهور به زنا شد احتیاط واجب بر این است که او را طلاق دهد.

۶-۲- وضعیت مهریه

در موضوع بحث باید گفت حتی اگر خیانتی هم صورت گرفته باشد اما مهریه حق زن است که به واسطه عقد در ملکیت او قرار گرفته است. البته اگر زن خیانت کرد بسیاری از

فقها به استناد آیه ای از قرآن به شوهر این حق را می دهند. که او را در تنگنا قرار دهد تا از مهریه خودش به واسطه طلاق خلع بگذرد.

۶-۳-لعان

سبب اول: نسبت دادن رابطه زنا از ناحیه شوهر به زن

هرگاه مردی ادعا کند که همسر دائمی وی که با او نزدیکی کرده است، با مرد دیگری مرتکب زنا شده اعم از اینکه زنا قبلاً باشد یا دُبْرًا و ادعا کند که تنها خودش این عمل را مشاهده نموده و کسی دیگر شاهد آن نبوده است، چنانچه مرد با انجام تشریفات لعان راضی شود باید به شرح ذیل آن را انجام دهد و اگر از اجرای لعان خودداری نماید باید حد قذف (هشتاد ضربه تازیانه) بر او جاری شود.

سبب دوم: انکار ولد

انکار ولد در موردی است که مردی فرزندی را که طبق قانون به او ملحق است منکر شود

از نظر شرعی وقتی که بچه در فراش زوج و زوجهای متولد شود، ملحق به پدر است، البته در الحاق فرزند به پدر شرایطی وجود دارد که باید در مقام توضیح و تفسیر قاعده‌ی فراش (الولد للفراش) از آن بحث کرد اما در اینجا فقط بعضی از شرایط قاعده فراش را یادآور میشویم.

اولاً: زن در عقد دائم مرد باشد.

ثانیاً: بچه در کمتر از شش ماه یا بیش از ده ماه از تاریخ نزدیکی که حدین اقل و اکثر مدت حمل میشود، متولد نشده باشد.

بنا بر شرایط فوق بچه ملحق به شوهر است؛ و اگر شوهر بعد از ولایت بچه، اعتراف کند که بچه متعلق به وی میباشد، بعد از این اعتراف و اقرار به هیچ وجه نمیتواند منکر شود؛ اما اگر بعد از ولایت بافاصله منکر تعلق بچه به خود شود و یا سکوت اختیار کند سپس اظهار نماید که بچه از طریق زنا متولد شده است، چنانچه شهودی در میان نباشد و از طرف دیگر

نتواند اثبات کند، در اینجا این انکار باید از طریق لعان انجام گیرد. در غیراینصورت، اولاً حد قذف بر شوهر مستقر میشود و ثانیاً انتساب فرزند منتفی نمیشود.

برای اجرای لعان باید زوج و زوجه در محضر حاکم شرع حاضر شوند و تشریفات لعان را نزد وی اجرا نمایند: بدین ترتیب که ابتدا برای انجام تشریفات لعان چهار مرتبه شوهر میگوید: «أشهدُ باللهِ آتیَ لِمِنَ الصَّادِقِينَ» (یعنی خدا را گواه میگیرم در نسبت به زنا که از راستگویان باشم). و در مرتبه پنجم میگوید: ((إِنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَيَّ أَنْ كُنْتُ مِنَ الْكَاذِبِينَ)) یعنی گر در ادعای خود دروغگو باشم، لعنت خدا بر من باد.

سپس زوجه بلافاصله باید چهار مرتبه بگوید: ((أشهد باهله انه لمن الكاذبين))، «خدا را گواه می گیرم بر اینکه آن مرد در نسبتی که به من داده از دروغگویان است». و در مرتبه پنجم می گوید: ((ان غضب اهلل علی ان کان من الصادق)) یعنی خشم خداوند بر من اگر او از راستگویان باشد.

۶-۴- وضعیت زوج زناکار در صورت اثبات

مجازات زناى محصن و محصنه یعنی زناى مرد داراى همسر و زن داراى همسر با تحقق شرایط قانونی رجم یعنی سنگسار کردن است. با توجه به اینکه سنگسار بازتاب بدی در بین مجامع جهانی داشته لذا طبق قانون جدید مجازات اسلامی مجازات زانی محصن و زانیه محصنه اعدام می باشد. ماده ۲۲۵ قانون جدید مجازات اسلامی بیان می دارد.

((حد زنا برای زانی محصن و زانیه محصنه رجم است. در صورت عدم امکان اجرای رجم با پیشنهاد دادگاه صادرکننده حکم قطعی و موافقت رئیس قوه قضاییه چنانچه جرم با بینه ثابت شده باشد، موجب اعدام زانی محصن و زانیه محصنه است و در غیر این صورت موجب صد ضربه شالق برای هر یک می باشد)).

۶-۵- وضعیت حضانت فرزندان

آنچه در حضانت مورد نظر است، اساساً نگهداری و تربیت جسمی و مادی کودک است. برابر ماده ۱۱۶۸ ق.م در حضانت حق و تکلیف ابوبین به هم آمیخته است، تا نگاه داری و تربیت کودک تضمین و تأمین گردد برخی از فقها براین نظرنند که حضانت مادر نسبت به

فرزند حتی اگر بپذیریم که در صورت ازدواج مجدد او ساقط می‌گردد، در صورت زناکردن او حضانتش ساقط نمی‌شود.

دلیلی که بر این نظر از سوی فقها ابراز شده این است که روایاتی که به عنوان دلایل موضوع حضانت هستند اطلاق داشته و دلیلی بر تقیید حق حضانت مادر نسبت به زمانی که پاکدامن است و زنا نکرده نداریم، بنابراین اما براساس ماده ۱۱۷۳ قانون مدنی در صورت اشتها این حتی نسبت به مادر غیر عقیف نیز شامل می‌گردد.

به فساد اخلاقی و فحشا می‌توان حضانت را از هریک از والدین گرفت. در این ماده آمده: ((هرگاه در اثر عدم مواظبت یا انحطاط اخلاقی پدر یا مادری که طفل تحت حضانت اوست، صحت جسمانی و یا تربیت اخلاقی طفل در معرض خطر باشد، محکمه می‌تواند به تقاضای اقربای طفل یا به تقاضای قیم او یا به تقاضای رئیس حوزه قضایی هر تصمیمی را که برای حضانت طفل مقتضی بداند، اتخاذ کند)).

۶-۶- وضعیت عده

عده در اصطلاح فقهی عبارت است از: ((زن آزاد، پس از جدایی از شوهر یا کسی که اشتبهاً با او نزدیکی کرده، در حالت انتظار است؛ حال فرق نمیکند علت جدایی طالق باشد یا فسخ نکاح یا موت، یا بذل مدت و یا انقضاء آن. علت نگه داشتن عده برای زنی که رابطه زوجیت او منحل شده جلوگیری از اختلاط نسب است.

منظور از انتظار معادل واژه تربص است که در قرآن مجید در خصوص عده زنان بدان تعبیر شده است، خداوند در سوره بقره آیه ۲۲۸ میفرماید: ((و زنان طالق داده شده باید مدت سه پاکی از (عادت زنانه) خود را در انتظار دارند (عده نگه دارند)

همچنین به انتظار ازدواج مجدد یا پاک شدن رحم تفسیر نموده اند. از تعریفی که برای عده شد، معلوم گردید که نزدیکی ناشی از زنا عده ندارد هرچند حامله باشد.

برخی از فقها گفته اند چنانچه زوجه شخصی خیانت کند بر او حرام نمیشود. همانطور که بیان شد در صورتیکه زن آبستن شده باشد عده ندارد، ولی اگر آبستن نشده باشد بنابر احتیاط بایستی عده نگه دارد و بر مرد مستحب است که زنش را به میزان یک حیض استبراء دهد. (به مقدار یک حیض با او نزدیکی نداشته باشد).

یافته های پژوهش

افزایش آمار طلاق در ایران خبری نگران کننده است. مخصوصاً این روزها که رقابت پررنگی بین آمار ازدواج و آمار طلاق‌های ثبت شده دیده می‌شود. اگر طلاق با همین سرعت رشد کند و آمار طلاق در ایران بالا برود، احتمال دارد که تعداد ازدواج‌ها و طلاق‌هایی که ثبت شده است برابر شود و به ازای هر ازدواج یک طلاق ثبت شود.

طبق آماری که در سال ۱۳۹۹ توسط سازمان ثبت‌احوال کشور منتشر شده است، که بخش عمده آن علت خیانت موجود در زندگی زناشویی بوده است. تعداد ازدواج‌های ثبت شده در این سال ۵۵۶ هزار و ۷۳۱ عدد بوده است که نسبت به سال ۹۸ حدود ۴۴ درصد رشد کرده است؛ اما تعداد طلاق‌های ثبت شده در این سال هم رشد قابل توجهی داشته و با وجود تعداد ۱۸۳ هزار و ۱۹۳ عدد طلاق ثبت شده در سال ۹۹، میزان رشد طلاق در ایران حدود ۳۶ درصد نسبت به سال ۹۸ بوده است. در حقیقت، به ازای هر ۳ ازدواجی که در سال ۹۹ ثبت شده است، یک طلاق هم به ثبت رسیده و نسبت ازدواج به طلاق در کشور ۳ به ۱ است. بیشتر این طلاق‌ها متعلق به زوج‌هایی بوده که بین ۱ تا ۵ سال از زمان ازدواج آن‌ها می‌گذرد.

نتیجه گیری

با توجه به مطالب مذکور می‌توان روابط فرزاناشویی را اینگونه تعریف کرد: روابط فرزاناشویی هر نوع رابطه‌ی جنسی یا غیرجنسی از طرف فرد متأهل (دارای همسر) را که خارج از عرف و قانون باشد را شامل می‌شود که از مهم ترین علل گرایش افراد به روابط فرزاناشویی، علل فردی، روان شناختی، زیست شناختی و عوامل اجتماعی نظیر تأثیر رسانه ها می باشد. با توجه به اینکه قوانین ایران بر پایه ی اسلام بنا شده و اسلام بر خانه و خانواده تأکید فراوانی دارد، لذا قانونگذار برای صیانت از خانواده و ازدواج روابط فرزاناشویی را جرم انگاری نموده و برای آن ضمانت اجرا پیش بینی نموده است. گرچه روابط فرزاناشویی یا رابطه نامشروع متفاوت است اما می‌توان رابطه فرزاناشویی را زیرمجموعه رابطه نامشروع و از مصادیق آن به شمار آورد. در قوانین موضوعه ایران اصطلاحی تحت عنوان ((رابطه فرزاناشویی)) وجود ندارد اما می‌توان مصادیق این نوع رابطه را در روابط زن

و مرد متأهل با زن و مرد اجنبی را در قانون مجازات اسلامی مشاهده کرد. همچنین روابط فرازنشویی آثار و احکامی حقوقی را بر رابطه زوجیت بار می کند؛ برای مثال در صورتی که زن مرتکب جرم رابطه نامشروع شود، نفقه از او سلب نمی گردد یا حضانت از زنی که مرتکب رابطه فرازنشویی شده است، سلب نمی گردد.

از آنجا که روابط فرازنشویی و آثاری که به بار می آورد، باعث ورود آسیب های جدی به خانواده و جامعه می شود و با توجه به گسترش ناهنجاری های روابط نامشروع و فرازنشویی افراد، نیاز است قانونگذار صراحتاً این رفتار را خیانتبا مصادیقی گسترده تر مورد جرم انگاری قرار دهد. روابط فرازنشویی نه تنها در قانون مجازات بلکه در قانون حمایت از خانواده نیز نیاز به بازنگری اساسی دارد.

منابع

الف/منابع فارسی

- احمدی، حمید، ۱۳۸۴، جامعه شناسی انحرافات، تهران: انتشارات سمت، چاپ
- اکبری، زهرا، ۱۳۹۰، مقایسه سبک های دلبستگی در مردان متأهل با روابط فرازنشویی و فاقد روابط فرازنشویی، مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمان، شماره ۲۰.
- بامداد، سارا، ۱۳۹۴، پیش بینی روابط فرازنشویی زمان و مردان شهر شاهین شهر بر اساس ویژگی های شخصیتی مورد سنجش، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خمین شهر.
- دو فصلنامه علمی تخصصی مطالعات تطبیقی حقوق در ادیان/سوم/ش پنجم/۱۳۹۹/جرم شناسی روابط فرازنشویی/.../۲۶
- رحیمی، اکرم، ۱۳۹۰، روابط فرازنشویی، تهران، انتشارات آسمان نگار، چاپ ۲.
- فضل کریمی، زینب، ۱۳۹۲، مفهوم و تعیین مصادیق روابط نامشروع، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور کرج.
- گرجی، ابوالقاسم، ۱۳۸۷، بررسی تطبیقی حقوق خانواده، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، چاپ ۲.

ب- منابع عربی

- اسکافی بغدادی ابن جنید، محمد بن احمد، ۱۴۱۶، مجموعه فتاوی ابن جنید، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم، چاپ ۱.
- بغدادی شیخ مفید، محمد بن نعمان ۱۴۱۳، المقنعه، کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، قم، چاپ ۱.
- حلی، عالمه، حسن بن یوسف ۱۴۱۳، مختلف الشیعه فی احکام الشریعه، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ ۲.
- شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه ۱۳۸۵، علل الشرائع، کتابفروشی داوری، قم، چاپ ۱، جلد ۲.
- طباطبایی قمی، سید تقی ۱۴۲۶، مبانی منهج الصالحین، منشورات قلم الشرق، قم، چاپ ۱، جلد ۱۰.
- کابلی، فیاض، اسحاق، محمد ۱۴۱۲، منهج الصالحین، جلد ۳.
- محقق داماد، سید مصطفی ۱۳۹۰، بررسی فقهی حقوق خانواده نکاح و انحلال آن، مرکز نشر علوم اسلامی، تهران.
- مکارم شیرازی، ناصر ۱۴۲۴، کتاب النکاح، انتشارات مدرسه علی بن ابی طالب (علیه السلام)، قم، چاپ ۱، جلد ۴.
- موسوی خمینی، سید روح الله، ۱۴۱۲، تحریر الوسیله، مؤسسه مطبوعات دارالعلم، قم، چاپ ۱، جلد ۲

ج/منابع التین

- Harmoon.D(۲۰۰۵),Black man and marriage:the impact of spirituality on satisfaction.
- Hertelin,K.M.(۲۰۰۸),Therapists assessment and treatment of internet infidelity case.Journal of martial and family therapy.
- Shaklford,S,& Belicki,K(۱۹۹۷),Cues to infidelity.society for personality and social psychology

Investigating the criminology of the emotional partner in the divorce rate of couples

Authors:

Shabnam Dokhanian, roya Jalali, Mitra Kasaie sangesari

Abstract

Once upon a time in our society, it was a common belief that a woman should enter her husband's house in a white dress and leave it in a white dress. Many believed that one should burn and build with problems, but today this view has changed among many people and the number of divorces is increasing day by day. are increasing and couples feel that they don't have to endure each other for the rest of their lives.

However, everything does not end here. These days, in many cases, the phenomenon of divorce is caused by issues that were not even possible to believe a decade or two ago, diversity, betrayal, lying and many other issues, the origin of which is a considerable number. It has been from divorces.

The current research has been conducted with the objective of criminology of the emotional partner in the divorce statistics of couples. For this purpose, using the qualitative method and the phenomenological approach, the phenomenon under investigation has been identified and represented. The study area of the research includes books, dissertations, magazine articles and Research related to the subject.

In this research, a survey was used to collect information and a sample was used. The method of analysis is concept analysis, concept interpretation and theoretical inference.

Key words: Family'Divorce'partner